

ע.ע.

פרוטוקול מס' 6/ד'

מישיבת ועדת העבודה

מיום ד', י"ג בכסלו תשס"ו - 8.12.54
(בשעה 09.00)נ כ ח ד : חברי הוועדה:

ז' טברסקי - היו"ר
ה. ברגר
ב. צ. הראל
ח. למדן
א. רימלס
י. רייפמן
א. שוסטק
א. תבורי

מוזמנים:

מר רוזוליו - נציב שירות המדינה
מר אלובי (- מטעם נציבות שירות המדינה
מר קלמר (-
ד"ר נאמן - החשב הכללי
מר הנגבי (- מטעם משרד המשפטים
מר קיסרון (-

ח ט ר ו :

ע. גוברין
א. וילנסקה
פ. חמדאן
ק. כהנא
א. מסופ
ט. קלמר
ר. סרז

סדר-היום: הצעת חוק שירות המדינה (גימלאות)
תשי"ג-1953

ע.ע.

היו"ר ז' סברסקי:

פנתחת את הישיבה.

י. ריפתין:

טאלה לסדר-היום.
סופר לי, כי בימים האחרונים היתה טערת רוחות במשרד ממסלחי מחוייב, לאחר שהתברר כי עובדים שחלו במסך תקופה מסוימת מוזו שנקבעה לא קיבלו את שכרם בעד תקופה זו. אני מבקש מאת היו"ר להתעניין בזאלה זו ומציע לקיים על כך דיון בישיבה הבאה, לאחר שנקבל בעניין זה הערות מעובדי המדינה ומנציבות שירות המדינה.

סר רוזוולין:

המקרים ידועים לנו.
התקסי"ר קובע בעניין זה, כי "עובד שחלה ומטר הודעה אישית או הביא תעודות על מחלתו, שאושרו אם היו טעונות אישור, זכאי לחופשת מחלה בתשלום כלא בשיעור של זני ימים וחצי על כל חודש שירות עם זכות צבירה, חלה העובד בתקופה ארוכה מאשר התקופה בה זכאי לחופשת מחלה בתשלום כלא, יביא האחראי את הדבר לידיעה נציבות שירות המדינה, והיא תקבע אם לתת לו חופשת מחלה נוספת בשכר כלא או בכחצית היכר, או בלי שכר."

אשר למקרים שחבר-הכנסת ריפתין רומז עליהם, לגבי מקרה אחד פנה אלינו המשרד המעוניין בדבר בבקשת סיפול, אשר יתקיים היום. יתר המקרים ידועים לי, אבל לא הובאו באופן רשמי לדיון בפני נציבות המנגנון.

י. ריפתין:

אני מבקש שבישיבה הבאה נקבל אינפורמציה על הבירור ויחקיים היום בנציבות המנגנון.

היו"ר ז' סברסקי:

נמשיך את הדיון בהצעת חוק שירות המדינה (גימלאות) תשי"ג-1953.

סעיף 13:

סר אלוני:

ההסתדרות ואיגוד עובדי המדינה הציעו לנוסח את סעיף 13(2) כדלקמן: "מי שפוטרו מהשירות לאחר חמסי שנות שירות מסיבת נכות או מחלה, וכן מי שפוטרו מסיבת אחרת לאחר עשר שנות שירות כשהוא בגיל 40 או יותר, ולא נפטל לשירות המדינה לפי החלטת בית דין מסמעי, והוא אינו עובד במקום עבודה אחר או שהכנסתו מעבודה אחרת או מפעילות יד אחר יחד עם הקיצבה המגיעה לו לפי חוק זה אינה עולה על זכרו של אותו עובד בשירות המדינה לולא פוטרו."

י. ריפתין:

אני מצטער שנציגי איגוד עובדי המדינה יאועד הפועל של ההסתדרות אינם נוכחים כאן. הסברת סר קרן צבי במעיף זה אינה נראית בעיני, אני תומך בנוסח המופיע בהצעת החוק, ולא בנוסח שהציע סר קרן צבי.

ב.צ. הראל:

אני תומך בטני החיקונים הוצעו ע"י ההסתדרות ואיגוד עובדי המדינה, אין כל טאלה, כי לגבי עובד שפוטרו מהשירות מסיבת נכות, מספיקות חמסי שנות שירות כדי לזכותו בקצבה, לגבי מחלה, הביטוי "מחלה" אינו ברור, אם הכוונה למחלה חולפת, אינו יודע אם זה כוזדק.

ע.ע.

בנוגע לתיקון לחומרה, אני חושב שהוא
מוצדק. לא יתכן ליצור מצבים של הנאה מיוחדת ושל העלאת הכנסות מעל
לרגיל בגלל פיסורים ופנסיות, מעיף כזה ישנו בכל החוקים, ואני חושב
שיל לו מקום גם כאן.

א. שומסק:
אני מסכים להצעת ההסתדרות ואיגוד עובדי
הכדינה, כי לגבי עובד שפוסד מהשירות
מסיבת נכות או כחלה, מספיקות חמס ינות שירות כדי לזכותו בקצבה, אינני
חושב שאפשר להבחין בין מחלה חולפת לבין מחלה בלתי חולפת.

אינני יכול לקבל את התיקון הטני, אפשר
לקבוע את התיקון גם לגבי גיל גבוה מ-40, כי גם לאדם בן 60 ייצא לפנסיה
יכולות להיות הכנסות נוספות, אולם אינני חושב שיש להגביל את זכויותיו
של הזכאי לפנסיה.

א. רימלט:
אני מצטרף לדעתו של חבר-הכנסת שומסק -
בעד התיקון הראיון ונגד הטני. פנסיה
זו כעין הכנסה פרנס, שהיא קניין פרטי.

א. תבורי:
אני מקבל את יני התיקונים שהציע הוועד
הפועל של ההסתדרות, זה בלתי חינוכי
ופגיעה בעובדים, כי אדם שפוסד ועובד במקום עבודה אחר יקבל גם קצבה
ועל כן הכנסתו תהיה גדולה מזו של עובד שלא פוסד.

י. ריפתין:
יש כאן כנראה אי-הבנה, הסדובר כאן לא
במי שהתפטר כי אם במי שפוסד, ויש הבדל
מהותי בין שני המושגים האלה. אני מתאר לעצמי, שאם עובד עושה טבוטז'ה
כדי שיפסדו אוחו, הדבר עלול להגיע לבית דין פלעמי, והרי הסדובר
במי שפוסד אחרי 10 שנות שירות ולא נפטל לשירות הכדינה לפי החלטת
בית דין פלעמי, אלא פוסד בגלל צמצומים וכדומה.

אני מסכים עם חבר-הכנסת רימלט, כי שכרו
של הפועל הוא קניינו. אדם העובד שנים רבות, צובר לעצמו זכויות מסוימות.
זוהי זכות טבעית של האדם העובד, ועל כן אני מציע לקבל את הטעיה כפי
שהוא מנוסח בהצעת המטילה.

ח. לטון:
לי נראה, שהחלק הראיון של הצעת ההסתדרות
קצור בחלקה הטני, אי-אפשר לקבוע יזכה
זכאי לקצבה רק אחרי חמס ינות שירות, ממבלי לקבל את ההגבלה המוצעת.

היו"ר ז' טברסקי:
בקצר לבעית הכפוטרים, שחבר הכנסת ריפתין
עורר, טעיה 17 של הצעת החוק עונה על כך.

מר רוזולין:
עודת המטילה לגבי הצעת ההסתדרות היא זו:
ראשית, בקשר לקביעת הזכות לקצבה
לאדם שפוסד מהשירות בגלל נכות או מחלה אחרי חמס ינות שירות, ולא
אחרי 10 שנות שירות - צריך להביא בחשבון שהנראה זו יכולה לחול רק
על מקרים בודדים, עובד שנתקבל לעבודה בחבאים נורכליים, עבר בדיקה
רפואית, לכן, במקרים נורכליים צריך לדבר על נכות או מחלה שברכשה
תוך זמן מסויים לאחר שהעובד נכנס לעבודה.

טצד טני, חסמי זנות שירות היא תקופה קצרה מאוד כדי לזכות את העובד בקצבה לכל ימי חייו. כסילים על המדינה עומס יחסי כבר מאוד עבור שירות קצר מאוד, וזאת צריך להביא בחשבון. סקרים כאלה יכולים לקרות דוקא בחנים הראשונות לקיום המדינה, בגלל זה שבזמן הראשון נתקבלו לעבודה אנשים שלא ינו לב במידה מספקת לכוסרם הרפואי, וגם בגלל החוק שחייב את המטילה, כמו כל מעביד אחר, לקבל לעבודה ככסה מסוימת של נכים. לכן, אנו מביאים בשם המטילה את הצעת הפטרה הבאה:

"בענין הזנים הראשונות אחרי קום המדינה, לגבי עובד שנכנס לשירות במסך זנת 1948 ונטצא בשירות ביום כניסת חוק זה לתקפו - תטולם קצבת פריטה במקרה של נכות או מחלה אף אם לא מלאו 10 שנות שירות לאיש זה. הקצבה לא תעלה על 2% מהמסכורת החדשית לכל שנת שירות".

ביחס לענין ההכנסה מעבודה של מקבל הקצבה, יש לנו פקטוק בגיליות סעיף הקובע הגבלה בענין זה, באופן אדמניסטרטיבי, אפשר לבצע את הדבר הזה רק ע"י הצהרת מקבל הקצבה, כלומר, אם נקבל את הצעת התיקון נצטרך לדרוש מכל מקבל קצבה להצהיר בכל שלושה חדשים על הכנסותיו. מלבד הקוטי האדמניסטרטיבי לטפל בענין זה ולעשות חשבונות אינדיבידואליים בכל מקרה ומקרה, יש בזה הזמנה מסויה להצהיר הצהרות שקה לעמוד על אמתותן, וצריך להביא בחשבון שהטדובר באנשים שכבר אינם בשירות המדינה. לא נראה לנו, בשום פנים ואופן, לדרוש הצהרה כזאת מאדם שהגיע לגיל שהיה מוכה אותו לקצבה אלמלא פיטוריו הקודמים מבלי שהצהרה כזאת היתה נדרשת ממנו. לכן, אם יש נטייה לקבל את התיקון הזה, המטילה מציעה שהוא יופעל רק לגבי עובדים שפוטרו בגיל 40-55 שנה.

בקשר לסעיף 17(2), ההצעה מראה שראו את החוסרה הנעשית לאנשים שמפסדים אותם בגלל נכות או מחלה בגיל צעיר אחרי 10 שנות שירות, ולכן נתנה פיצוי נוסף לאיש הזה בככסה של מחצית פיצויים.

אם הוועדה לא תקבל את הסעיף כפי שהוא מנוסח בהצעת החוק, או לפי הצעת התיקון של המטילה, אהיה נאלץ לרשום הסתייגות בשם המטילה.

א. שומטק: אני מציע לנסח את סעיף 13(2) כדלקמן: "מי זפוטר מהשירות לאחר 10 שנות שירות מסיבת נכות או מחלה ועבר בדיקה רפואית...".

מר אלובי: חובת הבדיקות הרפואיות מצננהגה רק באוגוסט 1951. היו עובדים שנבדקו גם לפני התקופה הזאת. לפי הצעת חוק שירות המדינה, כל עובד מדינה שלא עבר בדיקה רפואית, יצטרך לעבור בדיקה כזאת.

מר רוזוליו: הצעת חבר-הכנסת שומטק מטוכנת לנכים, כי הם עברו בדיקה רפואית, כלומר, אותם האנשים שמתבחס מכונן הסעיף הזה היו מפסידים.

הינ"ר ז. טברסקי: היות ויש כאן, טצד אחר, הצעת ההסתדרות שיש נטייה לקבל חלק ממנה - וישנה הצעת המטילה, אני מציע למר רוזוליו להמציא לנו את הצעת המטילה בכתב ונצביע על כך בישיבה הבאה.

הוחלט לדחות את ההצעה בקשר לסעיף 13(2)

ע.ע.

סעיף 14:

אני מבקש נטר רוזוליו למטור לבו מה
נהוג בחוקי פנסיה אחרים בקוד לגיל
הפרישה לפי החלטת העובד.

א. שוסטק:

אנו צריכים לבדוק זאת.

טר רוזוליו:

סעיף 14 נתקבל.

ח"כ שוסטק זומר לעצמו זכות להיחייגות.

סעיף 15:

ב. צ. הראל:
אני מתנגד לחלק השני של הסעיף, שנוציב
החירות יהיה חייב להורות על יציאת העובד
לקצבה אם הגיע לגיל 65. יהיו מצבים גם העובד ירצה להמשיך בעבודתו
וגם המדינה תהיה זקוקה לו, ולפי החוק יפטר אותו. אני מתכוון בעיקר
למקצועות אינסטלטורים, לרופאים וכו'. להיפך, אני חושב צריך לקבוע
בחוק סעיף מיוחד, כפי שבטח הדבר בחוק הביטוח הלאומי, אשר לפיו יש
לעובד רשות להמשיך בעבודה במשך מספר שנים מסויים, ובר אר יעלה את
סיעור קצבתו.

א. רימלט:

אני מסכים לעיקרון דבריו של חבר-הכנסת
הראל, במידת דק השאלה, אם להטאיר
זאת ללא הגבלה, או לקבוע את הגבול של גיל 70.

ח. למדן:

אני תומכת בהצעת הראל ורימלט, למחוק
את החלק השני של הסעיף, ביחוד הקצבה
אינה בדרגה כזאת היכולה לחת קיום לבעליה.

לגבי החלק הראשון, הייתי מציעה להוסיף
את הכלים "בהתייעצות עם איגוד עובדי המדינה".

היו"ר ז' טברסקי:

גם לי יש כמה וכמה חששות ביחס לקביעת
הגיל של 65 כגיל שבו חייב העובד לפרוש
מעבודתו. אני חוששת, כי ברגע מסוים זה יתקבל תצטרך המדינה לפטר
עובדים רבים שאין להם תמורה, למשל, רופאים. יחד עם זאת, אני מבינה
שאי-אפשר להטאיר זאת ללא הגבלה. אני מציעה לקבוע, כי עובד שהגיע
לגיל 65 צריך להביע את רצונו להמשיך בעבודה ונותן העבודה צריך לאשר
את נכונותו להמשיך העסקתו.

טר רוזוליו:

אני מתאר לעצמי שעל השאלה בהיקפה דנה
הוועדה בעת הדיון בחוק הביטוח הלאומי.

צריך לקרוא את סעיף 15 יחד עם יתר

הסעיפים שבהצעת החוק. אם נקרא אותו יחד עם סעיף 56 הקובע, שאין
להעסיק עובד למעלה מגיל 65 בתנאים נורמליים של עובדי המדינה,
זה נותן חסובה להערתו של חבר-הכנסת הראל. המדינה חייבת לברר
לעצמה לגבי עובד שהגיע לגיל 65 אם כדאי לה להמשיך בעבודתו, או לא.
במקרה שכדאי לה - היא תעסה אותו חוזה מיוחד, וסעיף 27 קובע את
הטורים ביחס לזכות הקצבה וכדומה.

אני חושב, כי יש לחייב עובד בגיל 65 לפרוט מהעבודה. איש בגיל זה אינו צריך להמשיך לזרז במדינה בתנאים נורמליים של עובד מדינה, עם כל הזכויות והחובות הקטורות בזה. במידה שנעשים חוזים ניוחדים, הם נעשים על פי רוב כאשר תנאי העבודה והמטכרות שהמדינה מזלמת במקרים נורמליים אינם נראים כמתאימים לאותו עובד. לכן, הייתי מציע להטאיר את הסעיף כפי שהוא מנוסח בהצעת החוק.

ד"ר נאמן:

כאשר מדובר במספר לא קטן של עובדי המדינה - אשר ביחד עם המורים מגיע ל-40,000 איש - אטור לנו לקבל את העיקרון היפה הכתיחה רק למספר קטן של עובדים, איננו יכולים לקבוע הוראה שתחול על 40,000 עובדים רק כדי לתת את האפשרות להעסיק 400-500 מוסתלים שהם למעלה מגיל 65. החוק צריך לקבוע את הגיל של 65 כגיל הפרישה ולתת את האפשרות במקרים ניוחדים להמשיך בעבודה גם לאחר גיל 65.

ב.צ. הראל:

הסברת נציגי הממשלה איננה נראית לי. אני מציע לקבוע איזו חוטפת פנסיה במקרה שעובד ממשיך לעבוד אחרי גיל 65, כפי שנקבע הדבר בחוק הביטוח הלאומי.

ה. ברגר:

גם אני חושב שאי-אפשר להסתפק במקרה זה על הסעיף הדין בחוזים ניוחדים, בדרך כלל, עוזים חוזה עם עובד שאינו מסכים לעבוד בתנאים הרגילים. כאן מדובר על אדם שאינו רואי לעבוד בתנאים הרגילים, וכאשר אומרים תנאים ניוחדים, זה יכול להיות טוב יותר, אבל יכול להיות גם גרוע יותר.

אני מציע לכתוב במקום המלים "חייב להורות" את הכלה "יורה" ואח"כ תבוא החוטפת הבאה: "אלא אם כן נציבות הסגנון והעובד מסכימים על המסכת העבודה, אך נציב השירות חייב להורות כן אם הגיע לגיל 70".

א. ריטלט:

האם המורים כלולים בחוק זה?

פר רוזנליין:

יש החלטה הצהרנית של הממשלה הקובעת שהמורים נחשבים לעובדי המדינה, אבל עד היום לא ניתן תוקף להחלטה זו. הכוונה היא שחוק שירות המדינה וגם חוק זה יחולו במרוצת הזמן גם על המורים.

א. ריטלט:

אני עומד על החנגדוהי לקבוע חובת פרישה בגיל 65, אולי נקבע שהשר רשאי להורות בתקנות על סוגי עובדים שלגביהם חייב נציב השירות להורות על יציאה לקצבה בגיל 65.

הי"ר ז. טברסקי:

איננו יכולים שלא לקבוע את הגיל שבו חייב העובד לצאת לקצבה, כי עלינו גם לחשוב על אפשרויות הנוער והאנשים הצעירים להכנס לעבודה ולהתפתח. הייתי מציעה לקבוע את גיל 65 כגיל הפרישה, וצריך לפצוא פתרון לאותם האנשים שגם הם וגם שירות המדינה מעוניינים בהמסכת עבודתם, ואני מבקשת כנציגי נציבות הסגנון לחשוב על נוסחה מתאימה.

הוחלט לדחות את ההצבעה בקשר לסעיף 15